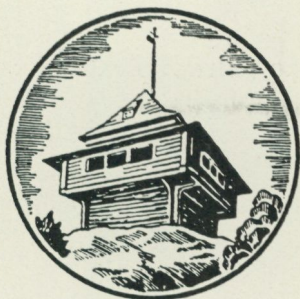

**NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK 1954**

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK

1954

Redaktion:

ANDREAS LINDBLOM · GÖSTA BERG · BENGT BENGTSSON

Redaktör: Bengt Bengtsson

Omslagsbilden: Carl Jonas Love Almquist.

*Detalj ur Hilding Linnqvists fresk "Sagan om Sverige"
i Sollidens trapphus.*

Tryckt hos Tryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1954

Djuptrycksplanscher från Nordisk Rotogravyr

EN ROSELE FRÅN NORDKOSTER

av Inga Wikland

Nej, min rosele vill jag inte lämna ifrån mig, för den använder jag själv. Men försök hos Agnes! Det kan hända, att hon har någon kvar." Detta svar fick jag då jag i somras vid besök på Nordkoster uppsökte fiskaren Algot Peterson i hopp om att till museet förvärva en rosele, ett hjälpmedel vid rodd som numera inte används, enligt vad som omtalats för mig. Bland unga personer på ön är det inte ens alla som så noga känner till vad det är. Nu hade jag i alla fall fått veta, att det fortfarande finns en person — den siste på Nordkoster — som regelbundet använder rosele så som man gjorde före motorbåtarnas tid.

En rosele är vanligen gjord av segelduk och har formen av ett livstykke — öppet mitt fram — som anbringas på kroppen. Axelbanden utgöres av rep liksom även de två tampar av ca 30 cm:s längd som är fästa mitt fram på var sida om öppningen. Tamparna avslutas i en ögla, omkring 6 cm i diameter eller lagom stor för att omfatta åran vid handtaget. Roselens uppgift är att underlätta arbetet vid rodd. Med armarna endast riktar man årorna, man ror med kroppen, dvs. man böjer sig framåt-bakåt. Roselen har använts både av män och kvinnor såväl vid rodd i Koster-sundet som vid längre färder. Enligt de uppgifter jag fått tycks den ha haft en allmän utbredning på Koster. En meddelare säger således: "Mor använde alltid rosele när hon skulle ut till hummertinorna. Hon slet så fort ut dom, så jag fick sy många till henne." Då motorbåtarna började tränga ut roddbåtarna och bli det vanligaste samfärdsmedlet öarna emellan, hade man naturligt nog inte längre samma behov av roselen.

Rosele från Nordkoster.

Alltnog, jag hade fått rådet att försöka hos Agnes, dvs. fru Agnes Carlsson, en yngre släkting till herr Peterson, och jag begav mig dit. Efter en del sökande nere "på bo", i sjöboden alltså, fann vi också vad vi var ute efter, och fru Carlsson erbjöd sig genast att lämna sin rosele ifrån sig. Den hängde ju numera för det mesta i en vrå i sjöboden. Visserligen kunde det inträffa att hon hade användning för den, men det var en enkel sak för hennes man att göra en ny. Hon trodde nämligen inte, att de fanns eller ens någon gång funnits att köpa. Ätminstone hade hon inte hört talas om andra än hemgjorda roselar. Och den, som alltså nu finns i museets samlingar (inv.-nr 247 236), gjorde hennes farfar åt henne för över 20 sedan, då hon ännu var en flicka i tonåren.

Litteratur: Göteborgs museums årstryck 1939, sid. 151—152.